

חינוך לחיים

פרשת פנחס

"את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים"

על פסוק זה יש מדרש מעניין ששאלו את התנאים מהו הפסוק שיותר כלול בתוכו את כל התורה, וממנו לימוד יסוד לכל התורה כולה?? בן זומא אמר את הפס' "שמע ישראל" שעוסק ברומו של עולם, וביחוד השם יתברך ומציאותו, וכל אמונת ישראל תלויה בו. בן ננס אמר את הפס' "לא תקום ולא תטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך" וזה כדברי ר"ע שזה כלל גדול בתורה וכו' המעניין ביותר היא שיטת בן פזי שאמר שהפס' הוא מפרשתנו "את הכבש האחד תעשה בבוקר" ולכא' זה תמוה שלכא' זה פסוק שגרתי ורגיל העוסק בדיני הקרבת התמיד והלכותיו ומדוע הצביע עליו בן פזי שזה הפסוק הכולל ביותר בתורה?? ועוד שהלכה כמותו!!! מה חז"ל רוצים ללמדנו במדרש מופלא זה???

מסביר המהר"ל מפראג "מה שהאדם עובד את השם יתברך בתמידות גמור והוא עבדו, וכמו שהעבד לא סר עבודתו מן האדון שלו רק הוא עובדו תמיד... זה הכלל בתורה, כי תכלית המכוון שיהיה האדם עבד להקב"ה וכל שאר התורה פירושה שע"י המצוות הוא עובד את בוראו לגמרי" ונסביר- סגולתו וכוחו הגדול של קרבן התמיד יותר משאר הקורבנות, היא התדירות והרציפות שלו. כשמו כן הוא – קרבן תמיד. חובתו אינה משתנית אף פעם!! וזה כלל הכולל יותר שיש ללמוד מקורבן התמיד- לעבוד ולקיים את עבודתנו ומעשינו הרוחנית באופן רציף ותדיר!!! אחרת אין זה בגדר 'תמיד' אומנם יהא לו שכר על מעשיו, אולם את מעלת התמידות איבד. והמהר"ל מחדד את הדברים, שהרציפות והתדירות הן מתנאי העבודות, כדי לזכות בתואר 'עבד השם'. כמו שעבד משועבד לאדונו ומחויב לעובדו ולמלא את רצונו באופן תמידי, ואין לו יכולת לחמוד משעבדו, כך גם צריך להיות 'עבד השם' בשעבוד מוחלט, בהתמדה, ברציפות ובעקביות, בלי הפוגות והחסרות.

לדברי בן פזי, על פסוק זה מושגת אחד הכללים החשובים בעבודת השם שצריך לדעת כל תלמיד ואדם. כל מעלה רוחנית וגשמית שאדם חפץ להשיג, אם הוא לא ידבק בה באופן תמידי וקבוע, לא די שחסרה לו הרציפות כלפי עבודתו לעתיד, אלא גם בתורתו ועבודתו שעשה עד עתה חסרה עבודתו, ולא שייך לקרוא לו בתואר הנכסף 'עבד השם' כי אינו עבד מוחלט. כי זה המסר בפסוק – להיות עיקבי ומתמיד!!! ובזה טמון סוד ההצלחה!!

ר' חיים מוולאז'ין כותב 'כי העיקר בבוא האדם להתקרב אל השם – יראה כי כל מעשיו יהיו קבועים לא יעברו... וכן בכל הדברים מועיל הקביעות בהם והוא עיקר העבודה'

ישנו פתגם שאומר 'עם קרש אחד בודד לא שייך לחצות את הים' ניתן אולי להתקדם מעט, אבל ודאי לא להגיע אל היעד. – עם התעלות חד פעמית לא שייך להפליג רחוק. ודאי שהוא מקדם ומרומם, אבל פשוט שאם לא יתמיד האדם בהם באופן קבוע, הוא לא יצליח לשרוד בדרכו מול גלי הים הסוערים והשוצפים של החיים.

המשגיח ר' ירוחם מסביר שהרי בתורה יש כח לחבר בין ישראל לאבינו שבשמים, הלומד תורה זוכה להדבק באמצעותה בקב"ה, שזוהי פסגת המעלה אליה אמור לשאוף כל יהודי. ועכשיו נוכל להבין את החסרון הגדול בלי שלומד לפרקים, כי התורה זה אהבה, ואהבה זה חיבור. חיבור מוכרח להיות חיבור תמידי כמו דבק, אם לומד תורה לפרקים – כבר אינו דבק, וחסר בכל מהות התורה שלו.

ששאלו את מרן החפץ חיים, מיהו 'ערליכער איד' לא ענה מי שמתפלל 3 תפילות, או יהודי ששומר פיו לא לדבר לשון הרע ורכילות אלא כך ענה: 'יהודי שעושה את חובתו בעקביות וברציפות שבעים ושמונים שנה ללא הפסק!!! ללא שינוי!!! ללא חסרות ויתרות!!! הוא 'ערליכאר איד' כפשוטו וכמשמעו!!

איך מצליחים בזה? כותב ר' שריה דבילצקי זצ"ל רעיון חשוב לחשוב רק על אותו היום וכדבריו 'לא מצאתי דרך אחרת זולת הדרך של לעבוד רק על היום הזה, וכאילו אין לו אלא יום זה, וכהאי גוונא שאין לו אלא לילה זה' וממשיך 'אם ישים האדם את כל כח דמיונו כאילו אין לו אלא יום זה שעומד לפניו, כמה וכמה יכניס כוחות בעבודת אותו היום, אף שיהיה הוא בכל מצב שעומד בו, כי כל אשר יתן לו איש בעד נפשו. ועל ידי זה יש תקווה להצלחה בבואו אחר כך עם ימים ולילות שלמים בתכלית.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com